

Muhulane

Nr 5 (330)

Mai 2017 (lehekuu)

Muhu leht

Rõõmsat
emadepäeva!

Muhu Pärandikool annab teada: seoses sellega, et 19. juunil toimub Muhu kihelkonnapäev, teeme **pastoraadi korrastamise talgud laupäeval, 13. mail kl 10-14**. Kõik on nõu ja jõuga appi oodatud!

Esmaspäeval, 15. mail kell 11
Höbelusikapidu
Muhu Lasteaia saalis

Laupäeval,
20. mail kell 9

Muhu Kevadlaat

Liiva Kaubahoovis
kauplejate registreerimine
telefonil: 503 7407 Anneli

Laupäeval, 20. mail kell 18

Muuseumiöö
"Öös on mängu"

Tegevused toimuvad Muhu Noortekeskuse ja Muhu Kataariina kiriku ümbruses.

Täpsem info: 5451 1291 Siret
ja www.muhumuuseum.ee

Pühapäeval, 21. mail kell 12
Ida - Saaremaa ja Muhumaa
lasteaedade **II LAULU- JA
TANTSUPÄEV**

Kell 12 alustame rongkäiguga
Liiva bussipeatusest, pidu
toimub Noortekeskuse ees.

Kõik on oodatud!

ISSN 1736-289X

9 771736 289007

Foto: Meelis Mereäär

"Orava" rühma lapsed mängimas jüripäeva-mihklipäeva mängu.

Jüripäeva aegus lasteaedas

Jüripäeva aegus peame me sii lasteaedas poistenädalat. Neh, enne tegime plaane koa. Välja tulli tõeste erk ja tegevustihe nädal "Oravate" rühmas.

Esmaspäe köisime "Noortekas". Seal oo pallimeri, söuke erk, kuute värvi, pisseid plastikpalle täis, pehme vooderdusega nurgake, kus oo lastel kena rummata. Siis oo veel suur kast legosid. Saab tiha hermuhkeid ehitusi, autosid jne. Aitäh "Noorteka" perele!

Teisipäe tegime küpsisetorti, kohupiima, vahukoore ja põhjamaa viinamarjamoosi ning kaunistuseks merekivikesed - nee oo vekid. Meite naljaninad arvasid, et paneme päris kivid, aga kui nägid ning mekutasid koa, võisid torti kaunistada küll. Aitäh tädi Reet, et poest kõik vajamineva kauba kohjapaika töid!

Kessiku köisime muuseumis jüripäeva pidamas. Sügisel said mänguloomad lauta aetud ja hundil suu lahti seotud. Ja nüüd kevadel tulli need loomad laudast karjamoale aada. Neh, ja meite poisid kohe onu

Meeliselt pärima, et kus hunt-munt oo? Taris hundil suu kinni siduda, muidu läheb loomi murdma. Aga hunt-munt olli juba kinni püütud. Loomad said siis karjamoale viidud. Siret ja Meelis mängisid koos lastega jooksumänge koa. Ja lastele meeldis, et meitid viis ja tõi tagasi koa Kalle-reiside valge buss. Seletamist olli küll ja veel, kus oo onu Jaen, terit taale, neh, ja sinililla buss koa...

Lõpuks ollime lasteaedas tagasi. Ja nagu mehed ikka, kohe süia taris. Õnneks olli veel torti alles, maiustati ja muljetati toredast reisust. Aitäh Muhu Muuseumi perele ja Kalle-reisidele!

Neljapäe tulli meitele lasteaeda etendust andma Valjala lastea'a lastevanemate näitering etendusega "Pipi läheb kooli". Ja piletik olli ÜKS NAERATUS, neh, oo ju armas! Lapsed said koos Pipiga pilti teha. Olli vahva, sisukas etendus. Aitäh!

Rõõmsat emade-, vanaemade-, tädide-, perepäeva ja palju päikest vanaema **Alli** poolt

Muhu Vallavalitsus ootab taotlusi õppe- stipendiumitele!

Stipendiumi eesmärk on toetada andekaid, rahvastikuregistris Muhu valla sissekirjutusega noori, õppe- ja teadustööga tegelemisel ning loomingulistes ja sporditegevustes.

Taotluse esitamise tähtaeg -
1. juuni 2017. a.

Taotluse õppestipendiumile saavad esitada:

- ülikoolis, kutseõppeasutuses või rakenduskõrgkoolis õppiv noor;

- põhikooli kiitusega lõpetaja;
- gümnaasiumi medaliga lõpetaja;

- täiskasvanud õppija;
- ülikooli, kutseõppeasutusse või rakenduskõrgkooli loomingu- või spordivaldkonda õppima suunduv noor.

Stipendiumi taotluses tuleb näidata:

- taotleja ja/või kandidaadi esitaja nimi ja kontaktandmeid (aadress, telefoninumber, elektronposti aadress ja pangarekvisiidid);

- taotletava stipendiumi põhjendus;

- õppeasutuse tõend edasi jõudmise kohta;

- väljavõte õpinguraamatust.

Taotlused esitada kirjalikult aadressile Muhu Vallavalitsus, Liiva küla, Muhu vald 94701, Saare maakond või e-posti aadressil vald@muu.ee

Täiendav info valla kantseleist tel 453 0672.

Muhu valla stipendiumide määramise korraga saad tutvuda www.riigiteataja.ee/akt/426062014016

Taotluse blankett leitav Muhu valla kodulehelt <http://www.muhu.ee/Toetuste-taotlus>

6. aprillil sündis Lea Leppiku ja Heiki Hanso perre poeg **Otto** Hanso.

10. aprillil sündis Mariiis Õunapuu ja Kaido Päästeli perre tütar **Katariina** Päästel.

TEADE

2017.a Hajaasustuse programmi taotlusvoor on avatud, taotlusi saab esitada Muhu Vallavalitsusele kuni 12.6.2017.

Programmi eesmärgiks on hajaasustusega maapiirkonnas elavate perede elutingimuste parandamine. Taotlejaks saab olla füüsiline isik, kelle rahvastikuregistri järgne ja alaline elukoht on käesoleva aasta 1. jaanuari seisuga Muhu vallas asuv majapidamine, millele toetust taotletakse.

Toetatavaid valdkondi on neli: veesüsteemid, kanalisatsioonisüsteemid, juurdepääsuteed, autonoomsed elektrisüsteemid.

Mitmele valdkonnale toetust taotledes tuleb esitada taotlus iga valdkonna kohta eraldi.

Maksimaalne toetus ühele majapidamisele on 6500 eurot.

Programmi esitatud taotlusi menetleb ja hindab vallavalitsuse poolt moodustatud komisjon.

Programmdokumentidega saab tutvuda ja taotlusvormid on leitavad valla kodulehel www.muhu.ee

Muhu vallas on programmi kontaktisik Ave Toomsalu, tel 453 0677, e-post: vald@muu.ee

Volikogu 19. aprilli istungi päevakorrast

- Muhu ja Ida-Saaremaa valdade ühise jäätmehoolduseeskirja muutmine (1. lugemine),
- Kohtuistungil sõnavõtuks volituste andmine,
- Suuremõisa k Lageda DP algatamine,
- Kallaste sadama DP algatamine,
- Muhu valla valimiskomisjoni moodustamine,
- Vallavalitsusele volituste andmine hajaasustuse programmi rakendamiseks,
- Informatsioonid.

Vallavalitsuse istungitelt

7. aprill

Määrati maade sihtotstarbed:

- Hellamaa k Männiku kü 5% äri-maa, 95% maatulundusmaa (mtm);
- Mäla k Suguli kü 100% elumumaa (el.m).

Kinnitati sotsiaalkomisjoni ettepanekud.

12. aprill

Väljastati ehitusluba Kallaste k Kauniaugu mü suvemaja püstitamiseks.

Vaadati läbi volikogu materjalid.

19. aprill

Otsustati korraldada alla lihthanke piirmäära jääv hange "Kesse abaja paadisilla rajamine", kinnitati hanke-dokumendid.

26. aprill

Moodustati Hajaasustuse programmi lea laekunud taotluste menetlemiseks ja hindamiseks komisjon (Ave Toomsalu - esimees, Annika Auväart, Triin Valk, Karl Kõvamees, Mihkel Ling).

Tunnistati nurjunuks 22.3.2017 korraldusega nr 53 vallavara võõrandamiseks korraldatud enampakkumine. Otsustati korraldada korteri võõrandamiseks uus kirjalik enam-

pakkumine tähtajaga 26.6.2017. Objektiga tutvumise soov leppida kokku Muhu valla kantslele tel. 4530 672. (vt teadet lk 7)

Otsustati kehtestada:

- Liiva k keskuse detailplaneering (DP) (Meierei, Raunmäe, Liiva alajaam, Muhu kergtee T8 ja Trassi kü-d);

- Tamse k Põllumaa DP (Põllumaa ja osalt Krundi kü).

Otsustati moodustada Kantsi k Uie-Peedu ja Luha kü-test 8 eraldi katastriüksust vastavalt DP kruntimise plaanile.

Otsustati jagada:

- Suuremõisa k Aadu kü: Aadu (el.m) ja Sauna (mtm);

- Suuremõisa k Heinamaa kü: Heinamaa ja Kastani (mtm-d).

Otsustati muuta Nautse k asuvate Mihkli ja Sauna kü-te piire.

Määrati maaüksuste lähiaadressid (Kuressaare metskonna mü-d).

Kinnitati Suuremõisa k Lageda kü DP lähteseisukohad.

Kinnitati sotsiaalkomisjoni ettepanekud.

Väljastati projekteerimistingimused Tamse k Uue-Tähe mü sauna püstitamiseks.

Väljastati ehitusluba:

- Rässa k Jaanimetsa mü saunamaja püstitamiseks;

- Ridasi k Saare mü suurkaevu rajamiseks;

- Vahtraste k Jaagu mü suurkaevu rajamiseks.

Kinnitati ürituse "Heategevuslik teatejooks" toimumine Liiva k Liiva-Piiri kergliiklusteel 11. mail kl 14-16. Ürituse korraldab Saaremaa Spordiliit MTÜ.

Otsustati korraldada lihthange "Muhu valla teede pindamistööd", vastutaja Karl Kõvamees.

Vallavalitsusele esitati projekteerimistingimuste taotlus, soovitakse muuta kehtivat detailplaneeringut läbi projekteerimistingimuste.

Ehitusseadustiku § 31 lõike 1 alusel tuleb antud juhul viia läbi avalik menetlus. Lähitules haldusmenetluse seaduse § 47 lõikest 3 on Muhu Vallavalitsus arvamuse avaldamiseks valla kodulehel avaldanud **Kallaste küla Pangaaru** maaüksusele (katastriüksuse tunnus 47801:003:0633) elamu püstitamiseks koostatud projekteerimistingimuste eelnõu.

Eelnõu kohta saab arvamusi esitada 7. maini 2017. a. Eelnõu leitav aadressil www.muhu.ee - Teated

Detailplaneeringute teated

Muhu Vallavolikogu algatas oma 19.4.2017. a otsusega nr 207 Muhu vallas Suuremõisa külas asuva Lageda maaüksuse (katastritunnus 47801:007:1020, pindala 16666 m²) detailplaneeringu. Maaüksusel kehtib Muhu vallavolikogu 27.11.2013 otsusega nr 8 kehtestatud detailplaneering, millega nähti ette maaüksuse jagamist kaheks elamukrundiks ning transpordimaa katastriüksuseks. Elamukruntidele nähti ette elamu ja kolme kõrvalhoone rajamist. Algatatud planeeringu eesmärgiks on kehtiva detailplaneeringu muutmine Lageda maaüksusele planeeritud hoonestusala suuruse ja asukoha osas.

Muhu Vallavolikogu algatas oma 19.4.2017. a otsusega nr 208 Kallaste külas asuva Kallaste sadamaala detailplaneeringu ja jättis algatamata keskkonnamõjude strateegilise hindamise. Detailplaneeringu eesmärgiks on Kallaste sadama ning külaplatsi terviklahenduse väljatöötamine, sadama rekonstrueerimine, vajalike sadamaehitiste ja puhkerajatiste kavandamine. Planeeringuga määratakse ehitusõigus, kitsendused ja vajadusel servituudid, lahendatakse liikluskorraldus ja tehnosüsteemid

ning seatakse keskkonnaningimused. Kallaste sadamaala detailplaneering hõlmab Kallaste-Ranna maaüksust (katastritunnus 47801:003:0297) ja osaliselt Lautri maaüksust (katastritunnus 47801:003:0318). Kuna planeeringuga kavandatakse muuhulgas avalikku veekogusse kaldaga püsivalt ühendatud ehitiste rajamist, haaratakse planeeringualasse ka osaliselt mereala. Planeeritava ala pindala on kokku ca 1,35 ha.

Muhu Vallavalitsus kehtestas oma 26.4.2017. a korraldusega nr 92 Liiva küla keskuse detailplaneeringu. Planeeringuala hõlmab ca 1,6 ha suurust ala Liiva külas. Planeeringualasse jäävad Meierei (47801:001:0506), Raunmäe (47801:004:0509), Liiva alajaam (47801:004:0321), Muhu kergtee T8 (47801:001:0507) ja Trassi (47801:004:0522) katastriüksused. Detailplaneeringu eesmärgiks on Liiva küla keskuse alale ja lähiümbrusele ruumilise terviklahenduse loomine (turg, atraktiivne puhkeala, wc, parkla jms).

Muhu Vallavalitsus kehtestas oma 26.4.2017. a korraldusega nr 93 Tamse küla Põllumaa detailplaneeringu. Planeeringuala

hõlmab Põllumaa (47801:002:0428) ja osaliselt Krundi (47801:002:0426) katastriüksusi ning sellega muudetakse Muhu Vallavolikogu 18.8.2010. a otsusega nr 63 kehtestatud Staadioni ja Krundi maaüksuste detailplaneeringut. Planeeringu eesmärgiks on MTÜ Spordiklubi TC 2000 suvebaasi sportimisvõimaluste parandamine. Planeeringuga kavandatakse spordiväljakute rajamine, kinnistu jagamine kaheks, maa sihtotstarbe muutmine ja ehitusõiguse seadmine. Planeeringualale on kavandatud erinevaid mänguväljakuid (disc-, footgolfi ning golfi harjutusväljakud ja jalgpalliväljakud) ning hoonestusala tegevuse toetamiseks.

Nimetatud otsuste ja korraldustega saab tutvuda Muhu Vallavalitsuses (Liiva k, Muhu v, Saare mk) ja aadressil www.muhu.ee/Dokumentideregister; info tel 453 0680, maa@muu.ee

NB! Kui soovite osaleda planeeringu koostamises või saada teavitusi või lisainfot, siis palume teavitada sellest Muhu vallavalitsust ning märkige ka ära viis, kuidas soovite edaspidi infot saada ning planeeringu väljatöötamises osaleda.

Jüri- ja lehekuu Muhu Muuseumis

Jürikuu algas muuseumis pedagoogilise programmiga. 7. aprillil käisime muuseumi juhataja Meelis Mereääriga Muhu Põhikoolis koduloo tunde andmas. Esimese klassi lastega rääkisime vana-aja mänguasjadest. Võtsime kaasa ka muuseumis hoiul olevad vana-aja mänguasjad ja lapsed said neid näha ja katsuda. Kolmanda klassiga rääkisime vana-aja kooliasjadest, ka neid on muuseumisse kogunenud ja saime lastele näidata. Lapsed proovisid ka tindi ja sulega kirjutamist, kuid arvasid, et hea, et enam sellega kirjutama ei pea, tahvel, kriihvel ja tindipliiats meeldisid neile rohkem. Mõlema klassi lapsed tõdesid, et tänapäeval on ikka parem. Oli tore kogemus.

15. aprillil olid muuseumis vattide ja särkide uurijad. Huvi Muhus tehtava käsitöö vastu püsib.

22. aprillil aitasime Muhu vallal läbi viia Muhu maalinna päeva. Kell 17 said kõik huvilised Liiva raamatukogus osa arheoloog Ain Mäesalu ettekandest Muhu maalinna teemal. Kell 19 koguneti Eemu veski alla, kus muuseumi juhataja Meelis Mereäär tegi väikese sissejuhatus ja seejärel algas tõrvikutega rongkäik Muhu linnusesse. Linnuses rääkis Ain Mäesalu uuesti maalinna kaitsmise teemal. Ain Mäesalu tegi ka vanast püssist pauku. Muhu vallavolikogu esimees Ain Saaremäel ja arendusnõunik Annika Auväärt rääkisid pisut maalinna tuleviku teemal. Öhtu lõpetuseks olid kohale kutsutud tuleetenduse tegijad firmast Kelfirius, kes etendasid väga hea šou. Tagasi Eemule tuldi taas tõrvikutega rongkäigus, mille ees mängis torupillimängija Leana Vapper-Dhoore.

26. aprillil käisid meil külas Muhu lasteaia lapsed – kõik kolm rühma. Rääkisime jüripäevast, mängisime mängu, lasime mihkli-päeval mängu-„lauta” pandud loomad karjamaale. „Jäneste” rühma lastega panime ka mõned seemned muuseumi aias olevatesse kastidesse kasvama. Loomad ja aedikud jäävad hooajaks muuseumi õuele ka teistele lastele mängimiseks.

20. mail toimub traditsiooniline **muuseumi öö**. Sel aastal teeme teisiti, nimelt sulgeme muuseumi Koguvas kell 18 ja tuleme hoopis **Liivale Noortekeskuse ja kiriku ümbrusesse**, kus viime läbi mitmeid tegevusi. Kell 18 algab kooride kontsert Muhu Katariina kirikus. Laulma tulevad Taritu koor Saaremaalt ja nende sõbrad Tallinnast. Kell 20 toimuvad erinevad mängud Muhu Noortekeskuse juures. Sel aastal on muuseumi öö teemaks „Öös on mängu” ja oma õhtu lõpetamegi aardeotsimise mänguga, kus otsija saab leitud eseme endale. Esemel on inspireeritud 13. sajandist pärit Muhu linnuse aardest.

Jätakuvalt ootame uusi omaloomingulisi laule võistlusele „**Muhu mõlk 2017**”. Oodatud on Muhu rahvalauludest inspireeritud laulud. Soovitav on kasutada Muhu kielt e murrakut. Palume autoril endal välja mõelda, kirja panna ja muuseumisse saata üks laul: laulusõnad ja noot / või märged, millisel tuntud viisil seda laulda. Kirjutage autori nimi ja kontaktandmed ka. Laul saata aadressil tegevus@muhumuuseum.ee või Muhu Muuseum Koguva küla 94724 Muhu vald Saare maakond või tuua ise muuseumisse. **Tähtaeg on 1. juuli 2017.**

Laule hindavad žürii ja kontserdil ka publik. Laulud tulevad esitusele 5.

augustil 2017 muuseumis Tooma talu õuel, sündmusel „Muhu ringmängide päe ja Muhu mõlk 2017”. Seal esitavad ringmängud ja omaloomingulised laulud salvestatakse ajaloos jaoks.

Selleks päevaks otsige palun oma laulule esitaja ka. Parimatele heliloojatele e mõlkijatele antakse kuulsus ja au ning mälestusese. Lisaks võite küsida tegevusjuhilt: tegevus@muhumuuseum.ee või +372 5451 1291.

Üks usin laulukirjutaja on meile juba oma laulu saatnud ja veel vähemalt 4 tegelevad laulude kirjutamisega.

Muhu Muuseumis vaadatavad näitused: Väljal I korruse fuajees Rudolf Tedrekull 100 „Valendab üksik puri”, II korrusel püsinäitus „Muhu tekstiil”, Toomal: Kirjanik Juhan Smuuli sünnikodu vanade hoonete ja taluvaraga, all keldris näitus „Meremeeste kirjad”, lambasaunas „Ihu vajab õhku ja vett”.

Muuseum pani suvehooajaks Kuivastu sadama kohvikusse MTÜ Halulaev poolt tehtud näituse „Laevad on puust ja mehed rauast”. See jutustab purjelaevade ehitamisest Hiiumaal ja tuntumatest laevadest ja reederitest. Lisaks saab kohvikust osta kuuma sööki ja külma jooki. Kohvik on avatud E-R 9-18 ja L 9-20. Muhu Põhikooli ruumides näitus „Muhu leitudajad”.

Muuseum on avatud T-L 10-17. Alates 19. maist on muuseum avatud iga päev kella 9-18 ja selleks ajaks avame ka Kunstitali, mis hakkab lahti olema iga päev kella 10-18.

Tervitustega

Siret Jõelett

Muhu Muuseumi tegevusjuht

Ene Oljanoi Liival lilli istutamas.

Kalmer Saar

Noppeid

Pärandikool rajab Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaks Muhu kiriku juurde keskaegse iluaia koos viljapuuaiaga, kirjutab 28. aprilli Saarte Hää. 3500 m² suurune aed rajatakse Muhu põhikooli kunagisse viljapuu-aeda kiriku territooriumil. Iluaia kontspetsiooni autor on maastikuarhitekt Liis Koppel. Pärandikool taotleb aia rajamiseks toetust EV 100 sünnipäevakingituste taotlusvoorst.

Liiva tanklapood avab mai-kuus taas ukse, andis teada 20. aprilli Meie Maa. Tanklapoe võttis Alexela Oil'ilt rendile ettevõtja Kristjan Prii.

Muhu lasteaeda tulevad uued kasvatajad, kinnitas 6. aprilli Saarte Hää. Lasteaed sai kahe lasteaiaõpetaja koha täitmiseks viis soovivaldust. Muhu lasteaia kolmes rühmas on praegu 58 last. 1980-ndatel ulatus laste arv saja ligi, 2000-ndate alguses käis lasteaiaas aga alla 40 lapse.

Matk Püssinale oli üks südamekuu üritus. Matka pikkus oli viis kilomeetrit, teejuhtideks Martin Kivisoo ja Anneli Esko. Martin jutustas lugusid aegade algusest ja Anneli hetkel poolel olevast alvarite taastamise projektist. Tänu kõigile osavõtjatele ja organisatoritele!

Teisipäevane kohvihommik Igor Gräziniga kujunes emotsionaalseks ja sisukaks ning küsimuste vastuste voor ei tahtnud kuidagi lõppeda.

2 x Tiina Jõgi

Muhu ring (2)

Aprillikuu Muhulases kirjutasin, et *muhulastel ja Muhu vallas on vaja paikkondlikku side- ja arvuti-võrku, mis teeniks valla territooriumil askeldavaid inimesi samal moel nagu Muhu teedevõrk ja valla asutused üheskoos.*

Väidan, et muhulased vajavad **nii kuival maal kui vee peal kiiret ja ööpäev läbi töökorras olevat omavahelist sidet. Vajame arvutiside-võrku, mis ühendab olemasolevad ja uued, kuid eri omanikele kuuluvad "jupid" üheks toimivaks tervikuks.**

Kaabelliinide kaudu telefonisidet pidavad pered ning interneti abiga tööd tegevad inimesed sõltuvad kohaliku kaablimonopoli suvast. Märtsikuu näitas, et Muhuski on kaablvõrk enesekindla valitseja valduses. Telia DSL-hoogtöö näitas, et klient, kes ei vaimustu talle pealesurutavast ruuterist, vaid soovib esmalt lugeda seadme tehnilisi andmeid või soovib kahe-nädalast või kuuajalist prooviaega... Selline klient ei sobinud, ei olnud võrgus käsutajale kõne väärtki. Tülikas klient lülitati lihtsalt välja. Naksti! Ja vaikus majas! Telefon tumm, nõrguke internetikanal samuti tumm. Kuigi see klient ei rikkunud oma kaua kestnud abonentilepingut ja maksevõlga tal minu teada ka ei ole.

Räpakad kampaaniad ei toimu iga päev. Aga kaabelside kadumise

võimalus mingil muul põhjusel on iga päev olemas 24 tundi ööpäevas. Täna päeva häda on see, et võrk oma üsna keerulise tarkvara ning väikestes mõõtudes kokku surutud aparatuuriga ei olegi nii tõrkekindel, kui olid vanad telefonid ja riidekapisuurused klõbisevate releedega keskjaamad.

Teine fakt näib olevat see, et kõikide jaoks ehitatud ja üldkasutatava sidevõrgu omanik või rentnik **eeldab, et tema teenindatavatel inimestel on ka mobiiltelefon, nuti-tahvelarvuti või mõni muu "vidin"**, millega nad saavad oma sms-id, selfied ning hädaabikõned teele saata. Kellel veel ei ole, see ostku!

Vanasti, kui tee oli kinni, läks kirjandaja teadaolevat rada pidi üle heina- ja karjamaa. Jalgsi või jalgratast lükates, kuidas kunagi. See aeg kordub meil nüüd elektersides. Kui kaablist läbi ei pääse, tuleb minna läbi õhu otse üle karjamaa. Lihtne raadiotelefon aitab kodu-õues ja naabrite vahel paarisajast meetrist nelja-viie kilomeetrini. Kauge ja ülikauge side, e-kirjade ja interneti-info saatmiseks ja kättesaamiseks on meiega sarnastes oludes esikohale tõusnud WiFi võrk. WiFi ehk WLAN abil side-teenuste pakkujaid on igal pool mitu. Võrk, mis ei allu üheainsa ettevõtte suvale, tagab piirkonna

elanikele senisest märksa parema omavahelise side ning edasipääsu kaugühendustesse, on saartel ja merel asuva valla jaoks WiFi.

WiFi-sidet pakkuvaid ettevõtteid on Tallinnas ja Harjumaal palju ja mitut masti. Muhu-Orissaare piirkonnaski peaks neid olema rohkem kui üks. Kas side pakkujal on kaitsitud tugijaamad, tehnika ja paberid korras? Mis hinnaga ja mis tüüpi ruuteri ma peaksin ostma? Nendele küsimustele tuleb vastata. Kuid ühegi pakkuja diktaati pole karta. On konkurents, asju arutatakse ja küsija suu peale ei lööda.

Wifi-võrk Muhu Ringi jaoks? Keda sellesse kutsuda? Ülevaate kodutelefonidest saab telefoni-raamatust. Numbrid ja aadressid on olemas, esmane valik ei ole raske. Koduse WiFi omanike aadressi-raamatut vist pole? See tuleb teha ja asjast huvitatud WiFi kasutajad peaksid endast teada andma, kus nad asuvad.

Lõpetuseks: lühendid **WiFi ja wifi** ei ole üks ja sama. WiFi/WLANi kohta asjalikku infot otsides ärgem kirjutagem netisoriija ribale wifi. Väiketähtedega lühend võib anda hoopis muud ja raiskab aega.

Mistahes DSL-i ehk lairiba-ruuteri ülespanek üksi ei taga suurt midagi. Ei kiiruse ega telefonikõne kuuldavuse seisukohast. Kui kiidetav mitmikpakett (näiteks e-

KODU) realiseeritakse ainult telefoniliinil, on ettevõtmine tehnilise sisuta. "Kaks kolmest" paketti, TV ja telefon koos, mulle miskipärast ei pakutud. Räägiti 6-7 aastat korralikult teeninud ruuteri vahetamisest uue "pruugitud aga väga hea" ruuteri vastu.

Ütlen sedagi, et reklaamil ja reklaamil on suur vahe. Ühine on see, et kõik pakuvad uut ja veel uuemat ja üpris kallist kaupa. Kui üks reklaamib uut Lumiat kui unistuste telefoni, mille saad 400 euro eest, siis seda ma ei osta. See on mulle liiga sile ja kallis ka. Kui samas kõrval töötab teine pakkuja, et kui ma ostan ühe kasuliku ja väga odava lisateenuse või vidina, *siis müüb ta mulle ühe* kuulsu Galaxy 150 eurot odavamalt! Kulused kokku võttes ma säästaksin siis üle 100 euro!! Selline läbi kulunud ärinipp mind ei veena ja sedasorti kaupa ma ei tee.

Et ma mobiili-internetita enam läbi ei saa, ostsin siiski uue telefoni. Sellise, millel näpud ei libise. Loodan, et see arvutivõrkudega ühilduv 40-eurone aparaat ongi see, mida vaja (OS on Win10, ehkki hind on "androidne") ja kõik koduse side uuendamise kulud kokku ei kasva üle saja euro. Ehk õnnestub.

Rõõmsat kevadist rabelemist!

Lauri Einer, Lõetsa

Demineerijate kevadised kuulutajad

Metsas või rannas jalutades, kodusid ja aedasid kraamideskoristades võime sattuda peale leidudele, mis on sinna sattunud väga ammustel aegadel. Leiud võivad olla erinevad - vanad tossud, võtmekimp, aga ka tundmatud metallist esemed. Kui esimesed neist ainult riivavad looduses silma, siis viimased on ka ohtlikud. Päriskihti kipub olema nii, et keegi näeb kuskil lõhkekeha, aga sellest teada ei anna või siis hoopis haaratakse see kaenlasse ning tuuakse ise pommigruppi kohale. Mõlemad võimalikud variandid on kahjuks valed ning ilmselt tingitud lõhkekehadega seotud müütidega.

Müüt 1

Pommi leiust teatamine toob kaasa palju sekeldusi ja mine tea, mida kõike veel

Vabatahtliku lõhkematerjali loovutamine ei too leidjale kaasa liigseid kohustusi. Leiust teatamine on vajalik ohu likvideerimiseks ning

on seaduse järgi kodanikule kohustuseks. Lõhkematerjali vabatahtlik loovutamine ei toimu üksnes kampaania raames, vaid aastaringelt.

Müüt 2

Mul on küll kahtlus, et tegemist võib olla ohtliku esemega, kuid pole väga kindel. Igaks juhaks ei teata, ehk saan karistada, kui ese ei osutu plahvatusohtlikuks

Lõhkekehad on väga erineva suuruse, kuju ja välimusega. Pommigrupp ei eelda, et helistaja suudaks ohtu iseseisvalt identifitseerida, selleks demineerijad ongi. Juhul, kui ese ei osutu plahvatusohtlikuks, mingit karistust teatajale sellest ei järgne.

Müüt 3

Roostes ja deformeerunud lõhkekehad ei ole nii ohtlikud, sest nad on nii vanad ja ilmselgelt enam ei tööta

Üldjuhul on tegelikkus vastupidine, palju sõltub lõhkekeha ehitusest. Mida enam deformeerunud ja roostes lõhkekeha on, seda ohtlikum võib see olla. Käivitusmehhanismi sees asuv tundlik lõhkeaine on sama töökorras ja ohtlik ka nüüd, kümneid aastaid hiljem. Teine asi on käivitusmehhanismiga, mis ei pruugi enam korrektselt töötada ning väiksemgi pinnase või roostetüki poolt põhjustatud hõõrdumine võib selle siiski käivitada.

Müüt 4

Väiksemad lõhkekehad on vähem ohtlikud

Mida väiksem lõhkekeha on, seda vähem on kaitsmeid selle rakendusmehhanismi töös. Seega on nad pigem ohtlikumad. Väiksemate lõhkekehade plahvatusmõjude ulatus ei ole küll suur, kuid see on piisav, et enda läheduses tappa või tekitada raskeid vigastusi.

Müüt 5

Pommigrupp tuleb nii kaua. Ei jõua kohapeal ära oodata!

Pommigrupp on valves 24/7 ning reageerib igale sündmusele kohe. Kui ollakse hõivatud, siis täpsustatakse helistajaga leiu asukoht ja ohuaste. Alati on parem, kui leiu asukoht ette näidata, kuid kui see ei ole võimalik, siis palutakse helistajal lõhkekeha leiukoht märgistada ja pommigrupp selgitab täpse asukoha telefoni teel.

Pommigrupp tuleb meelde, et kõik lõhkekehad on valmistatud suurte purustuste tekitamiseks või selleks, et tappa. Võimaliku lõhkekeha leiu korral ei tohi seda mingil juhul puudutada. Tuleb hoiatada läheduses viibivaid inimesi ning alati teavitada leiust telefonil **112**.

Janek Sõnum

Lääne-Eesti pommigrupi juhataja

Täiskasvanud õppija nädala raames tunnustatakse taas aasta õppijat, aasta koolitajat, aasta koolitussõbralikku organisatsiooni, aasta õpetegu ja aasta raamatukogu. Selle aasta kandidaate saab esitada **15. maini 2017**. Selleks on kaks võimalust: Täida ankeet tekstifailina ja saada see kas maakonna TÖNi koordinaatorile (meelis.kaubi@saare.maavalitsus.ee) või aadressile andras@andras.ee

Esita kandidaat veebikeskkonnas kaudu. Tunnustamise ankeedid leiad <http://www.andras.ee/et/node/413>

Mais saab PRIAst taotleda pindalatoetusi

2.-22. maini saab PRIAst taotleda pindalapõhiseid otsetoetusi, üleminekutoetusi ning Maaelu arengukava pindalaining loomapõhiseid toetusi. Hilinenult on võimalik taotlust esitada kuni 16. juunini, kuid siis vähendatakse toetust 1% iga hilinenud päeva eest.

Suuremad muudatused

Varasematel aastatel rakendatud toetusmeetmetele on lisandunud kaks üleminekutoetust (põllumajanduskultuuri üleminekutoetus ja heinaseemne üleminekutoetus), mida saab taotleda 2010. aastal määratud toetusõiguste alusel, täpsem info toetusõiguste kohta on PRIA kodulehel www.pria.ee

2017. a ei pea põllumajandusmaa hooldamisel hekseldatud rohtu kokku koguma.

Taotlejad, kes peavad täitma rohestamise nõudeid ja kelle kasutuses on 2017. aastal püsirohumaat tagasirajamise kohustuse arvutamise aluseks olnud maad, ei tohi püsirohumaad rohkem üles harida ja vajadusel peavad ülesharitud püsirohumaad tagasi rajama määratud hektarite ulatuses. Tagasirajatavad püsirohumaad tuleb taotlusele märkida maa-kasutustüübiga TAR. Nõude täitmata jätmisele järgneb rohestamise toetuse vähendamine.

Maastikuelementidena säilitamisele kuuluvate toetusõiguslike kraavide pindala arvestatakse alates 2017. a koos nende serval ja nõlval ning serva ja põllu vahel oleva puittaimestikuga kuni 12 m laiusele. Metsaäärsed kraavi pindala hulka arvatakse üksnes kraavist põllu poole jääv puittaimestik, kraavi põhi ning metsa poole jääv nõlv kuni servani. Kraavi põhi, põllupoolne nõlv ja serv peavad olema visuaalselt tuvastatavad.

Puu- ja kõõgililja kasvatamise otsetoetuse (PKV) puhul on pirnipuu minimaalne istutustihedus muudetud 270 puult 100 puule ha kohta. Viinapuu, kultuurmustikas, kultuurjõhvikas, ebaküdoonia ja aroonia ei ole enam PKV toetusõiguslikud. PKV toetusõiguslike kultuuride hulka on lisatud valge peakapsas, lillkapsas, spargelkapsas ehk brokoli, nuikapsas, lehtkapsas, brüsseli kapsas ja hiina kapsas.

Pirnipuude minimaalset istutustihedust on sarnaselt PKV otsetoetusega muudetud ka mahetoetuse (MAH) ning keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse (KSA) toetuse puhul.

KSA toetatavate kultuuride loetelu täieneb nelja uue kultuuriga - harilik sarapuu, söödav kuslapuu, kurdlehine

kibuvits ja harilik pihlakas. Samadele kultuuridele kehtestati mahetoetuse puhul istutustihedused.

Ravim- ja maitsetaimede kultuuridena ei ole enam toetusõiguslikud harilik kurgirohi, kõrvenõges, harilik orashein, harilik sigur ja harilik võilill.

Keskkonnasõbraliku majandamise (KSM) mesilaste korjealade rajamise lisategevuse toetuse määr tõuseb 193 euron hektari kohta aastas.

Taotluse esitamine

Info meetmetega seotud nõuete ja toetuste taotlemise kohta avaldame kodulehel (vt rubriiki *Taimekasvatuse, Loomakasvatuse, Nõuetele vastavus*) ja info täieneb jooksvalt, kui ilmuvad täiendustega määrused. Nõuded on põhjalikult selgitatud juhendites „Abiks taotlejale“. Infomaterjale võib küsida ka PRIA maakondlikust teenindusbüroost.

PRIA soovib toetustaotluse täita elektrooniliselt vanas e-PRIAs <https://epria.pria.ee/epria/>, vt „Teenused“ menüüs alajaotus „Pindalatoetused“.

Kes ei ole veel PRIA klient või kliendiantmeid on vaja muuta, saab need toimingut teha uue e-PRIA teenuses „Kliendi andmed“. Pindalatoetuste taotlemisega seotud e-teenuste kasutamiseks on vaja ID-kaarti koos paroolidega või Mobiil ID-d, samuti saab siseneda pangaparoolidega Eesti.ee kaudu.

Toetuste taotlemist e-PRIAs kergendab iga toetuseliigi juures leitav lisainfo, mis annab taotlejale teada tema kohustuste või toetusõiguste andmed. Samuti teeb süsteem esmasse kontrolli nõuete osas. Taotlejale kuvatakse erinevaid teateid taotluses esinevate ebatäpsuste kohta ning tal on võimalik oma taotlust veel muuta. Teenindusbüroodes saab kasutada e-PRIA kliendiartveteid ning paluda juhendamist büroo töötajalt. Infot võib küsida otsetoetuste infotelefonil 7377 679.

Ka tänava on võimalik kõigil pindalatoetuste taotlejatel pöörduda taotluste vastuvõtuperioodi ajal konsulentide poole e-PRIAs kasutamise tasuta juhendamise saamiseks. Nõuandekeskuste ja konsulentide kontaktid leiata aadressil <http://www.pikk.ee/>

Kes ei esita taotlust e-PRIAs, võib selle saata digitaalselt allkirjastatult aadressil info@pria.ee, viia või postitada teenindusbüroosse või PRIA keskuse aadressil.

Alates 2018. aastast on võimalik pindalatoetuseid taotleda ainult e-PRIA kaudu.

PRIA teabeosakond

Valjala lasteaia lastevanemate näiteringi ja Pipiga said lapsed koos pilti teha (loe lk 1).

Alli Kalm

VANAVARA LAAT
ja
pasunakooride ülevaatus
21. mail 2017
LAVASSAARES

LAAT 8.00 - 16.00
Kauplejatele müügilõht tasuta - registreeru laadale
www.vanavaralaat.blogspot.com
Külastajatele tasuta,
auto parkimine 1 euro.
Info 5343 2464, 5333 8892
OÜ Biolan Baltic toodete müük.
Avatud Teise Ringi Rilete Kaubamaja.

Lavassaare Raudteemuuseum
avatud 9.00 - 18.00
Sõidab muuseumrong.
Vanasõidukite ja maamootorite väljanäitus.
Toitlustamise korraldab Lavassaare Külaselts.

Esinevad pasunakoorid:
Õnn Tuli Õuele
Pärnu-Jaagupi pasunakoos
Raudtee Kultuuriseltsi pasunakoos
Mõisaküla Kultuurimaja puhkpilliorkester
Pasunakoorid alustavad kell 10.00

Külla tulevad
Pipi ja härra Nilsson!
Lasteetendus algab
kell 11.00

Lapsi sõidutavad Kärbi talu hobused.
Loterii ja oksjon!
SÜGISLAAT 24.09.2017 9.00 - 16.00. Müüa võib kõike!
Tule ja naudi koos perega muusikamaiselist, vaelõhnliselt ja üllatusterohtket kevadpäeva Lavassaares!

Tsitaaate maaelust

Jaan Leetsar: tuleb käivitada riiklik asundustalude programm!

- „Põllumeeste“ makstakse praegu kõikvõimalikke toetusi. Näiteks pindalatoetused stimuleerivad maade haaramist ehk kokkuostu, mille toel kasvavad suurfarmid ja ostetakse üles väiketalude maad. Seega toimivad need risti vastupidiselt peretalude vajadustega.

- Euroopa Liidu nn ühtsel põllumajanduspoliitikal on kindel, Eesti põllumajandust ja maaelu väljasureta toime. See tõdemus on karm ja paljudele toetusi saavatele suurtootjatele kindlasti ka vastumeelt.

- Tuleb arusaadavalt seadustada, et peretalu on perele eeskätt elamiskoht, kus taastoodetakse eestlust, mitte mingi tootmisüksus või riigimaksude kogumise koht. [---] Mõeldavad riiklikud toetused tuleks seega eranditult suunata mitte suurtootmise vaid eeskätt peretalude arendamiseks ja väljaheitamiseks (nt asundustegevus!).

Väljavõtte J. Leetsare artiklist “Uus maaelu ja -majanduse poliitika”.

Muhu Vallavalitsus pakub tööd klienditeenindajatele Turismiinfopunktis

Turismiinfopunkt on avatud Muhu Kaubahoovis Liiva külas 12. juunist 20. augustini iga päev 10.00-18.00.

Töö iseloomustus:

Muhu valla (ja Saare maakonna) vaatamisväärsuste, kultuuriürituste, majutus- ja toitlustusettevõtete kohta teabe jagamine, päringutele vastamine, statistilise info kogumine, turismitruukiste, meenete jms müümine.

Töö graafiku alusel.

Nõuded kandidaadile:

* Keskkharidus

* Väga hea Muhu ja Saaremaa tundmine

* Väga hea suhtlemisoskus

* Inglise keele oskus vähemalt suhtlustasandil

Kasuks tuleb:

* mitme võõrkeele valdamine
* eelnev töökogemus turismi- valdkonnas

Avaldus koos CV-ga saata aadressil Vallamaja, Liiva küla, Muhu vald 94701, Saare maakond või vald@muhu.ee **23. maiks 2017. a.**

Täpsem info: Annika Auväart, tel. +372 5622 1922, annika@muhu.ee

Veel noppaid

Kirjude hobidega muhulasest Tarmo Paasist ja tema kirest vanavara, eriti õmblusmasinate ja nende malmivalust aluste vastu kirjutas 8. aprilli Meie Maa.

Muhu Pagarid aina laieneb, tõdes 12. aprilli Saarte Hääl. Seemnetega Muhu leiba tehakse nüüd ka Harjumaal Harku vallas Tabasalus kohviku Rohujuur köögis, leivamüük läks lahti ka Mustamäe keskus. Kõpsetuskohti on üle Eesti seitse.

Ida-Saare lasteaedade kokkusaamisest Orissaare kultuurimajas ja nende kolmandast näitemängupäevast kirjutas 7. aprilli Meie Maa. Muhu etendas "Tõrksat kassipoega", Orissaare "Lutikas Leemeti leivnurka" ning Pärsuma mängis "Kaotsiläinud nukukest".

Parvlaeva "Piret" ristiemast Mareli Otsast kirjutasid 7. ja 11. aprilli Saarte Hääl ning 8., 12. ja 13. aprilli Meie Maa. Mareli omandab kõrgharidust Eesti Maaülikoolis veterinaarmeditsiini erialal. "Piret" ristiti Tallinna vanasadamas, laev asus Kuivastu-Virtsu liinile 14. aprillil. Piretil on kaks kaptenit: Ringo Koppel ja Andre Sisas.

Kirikukatsumine Muhus 1769

Muhu Katariina kiriku ja koguduse asutamisest möödub sel aastal 750 aastat. Sel puhul avaldab Muhulane katkendid 1769. aastal Muhu kirikus toimunud visitatsiooni protokollist ehk aktist. Visitatsioonid ehk kirikukatsumised oli viis, kuidas kõrgemad kirikuorganid kontrollisid olukorda kohtadel. Kuna kirikul oli pärast 1227. aastat Eestis juhtiv positsioon, siis peegeldavad need visitatsioonid ka tolleaegse kihelkonna eluolu üldisemalt. Alljärgnevalt visitatsioonakt 1769. aastast

Muhu kiriku visitatsiooniakt 5. juulist 1769¹

Kohal on härra ooberst ja maanõunik kiriku ülemeesteisja Ebbe Ludwig von Toll, härra Konsistooriumi president ja superintendent Leonhard Samuel Swahn, härra leitnant Jacob Johann von Goldberg, kohalik ülemassessor härra Konsistooriumi assessor pastor Daniel Bonge.

Kindralkuberneri kantselei poolt väljastatud erikäsuga on kiriku kõrgem eestseisus selles provintsis kiriku visitatsiooni läbi viimise ette võtnud, et kiriku jaoks vajalikke korraldusi teha.

Selle toimumine Muhu kihelkonnas 5. juulil 1769 on härradele kirikueestseisjatele ja koguduse liikmetele ringkirjaga teatavaks tehtud ja kästud nii ametiülesannetega härradel, koguduse liikmetel kui ka kihelkonna taludel nimetatud päeval varakult sinse pastoraadi juurde ilmuda ja jumala nimel tehtav visitatsioon läbi viia. Et kõrgema eestseisuse teekonnal takistusi ei oleks, soovitati maksta selle eest, et uisk päev varem, 4. juunil Orissaare poolele jääks ja Vahna kõrtsi juures 12 rakendatud hobust nende jaoks valmis oleks.

Pärast seda, kui härrad kantseleist ja kiriku eestseisusest, välja arvatud leitnant von Aderkass, kes

haiguse tõttu puuduma pidi ja keda tema proua vabandada palus ja härra leitnant von Goldberg, kes oli taotlenud võimalust sellel visitatsioonil esindatud olla, kõik kohal olid, alustas kohalik pastor eestikeelset jumalateenistust tavalisel ajal Peetruse 8: 1-5² sõnadega. Lõpus pidas kogudusele härra superintendent ise jutluse, kus ta täpsustas käimasoleva visitatsiooni eesmärke. Seejärel alustas õpetaja koguduse teadmiste läbikatsumist usutõdede tundmise asjus, mille härra superintendent ja härra pastor Bonge lõpule viisid. Seejärel lasti naised ja noored inimesed koju. Mittesaksa talupoegadel ja taluperemeestel soovitati³ kohale jääda. Peale seda seadis see nõukogu, mis koosnes kiriku eestseisjatest, ennast kooriruumi altari ette laua juurde. Härra kiriku ülem eestseisja pidas lühikese manitsuskõne härradele koguduse liikmetele ja talupoegadele, et küsimustele tuleb selgelt ja täpselt vastata. Pastori ja koolmeistri käes oleva mõisate nimekirja järgi olid kohalviibivad ja puuduolevad härrad koguduseliikmed ees- ja perekonnanime järgi järgmised:

Suuremõisa, Nürme ja Kuivastu mõisa esindab härra leitnant Wilhelm Zelle härrade asepresident von Klingstadi, härra kaardiväemajori Berghmanni, härra kapteni von Sackeni ja härra obersti von Tolli asemel.

Härra major Christian Heimert von Knorring Pädaste mõisast

Härra major Gustav Heinrich von Heller Tamselt

Proua assessor Agnetha Charlotta von Buxhoeveden sündinud von Weymar Võlla mõisast

Hellama mõisast härra leitnant Wilhelm Zelle härra obersti ja komandandi Woldemar Heinrich Rehbinderi asemel.

Härra kindralmajor Reinhold von Essen Rannamõisast⁴

Kantsi mõisast härra leitnant

Georg Heinrich Rubusch härra obersti ja komandandi Woldemar Heinrich Rehbinderi asemel.

Kapi mõisast Martin Lüderus Rubusch proua leitnant Henrietta Louisa von Rehbinderi sündinud von Lode asemel

Rinsi mõisast härra Berend von Berg

Kohalik pastor Olaus Kellmann, koolmeister Carl Gustav Rothschild ja kellalööja Tamme Mart

Peale selle esitati järgmised küsimused, millele eelpoolnimetatud vastasid

Patroon ja kaaspatroon⁵

1. Küsimus: Kes on selle kiriku patroon?

Vastus: Tema keiserlik kõrgus⁶

2. Kes on kaaspatroon?

Kaaspatrooni ei ole⁷

3. Kas teenijarahvas ja mõisarahvas kogunevad koos palvusele?

Jah

Määrus: Härrad omanikud peavad hoolitsema selle eest, et nende teenijad ja mõisarahvas hommiku- ja õhtupalvust koos peaksid. (Järgneb)

¹ Asub Tartus Eesti Ajalooarhiivi fondis 1292 nimistu 1 säilik 64. Saksa keelest tõlkinud ja kommenteerinud Eda Maripuu. Sulgudes kommentaarid tekstis lisatud tõlkija poolt.

² Uus Testament

³ Ilmselgelt oli tegemist ettepanekuga, millest ei saanud keelduda.

⁴ Rannamõis asus 18. sajandil tühaks jäänud Lõetsa küla maadel, kuhu asustati Tamse mõisast pärit talupojad. 19. sajandil liideti Kantsi mõisaga.

⁵ Visitatsioon ehk eesti keeles kirikukatsumine toimub küsimuste ja vastuste vormis. Iga küsimuse kohta antakse korraldus, kuidas selles asjas edaspidi toimetada.

⁶ Katariina II

⁷ Keskaajal olid kirikupatroonid pühakud. Muhu kiriku patrooni Katariinat peetakse muhulaste hulgas au sees hoolimata karmist luterlikust rootsi ajast ja usuvaenulikest nõukogude ajast tänapäevani.

Veeteede Ametil on valminud uus navigatsioonihoiatuste rakendus, mis annab veeliiklejatele operatiivse ülevaate kehtivatest navigatsioonihoiatustest Eesti vetes nii nende iseloomu kui ka asukoha järgi. Väikelaevajuhid saavad nii end kehtivate hoiatustega kurssi viia enne veele minekut.

Navigatsioonihoiatuste rakendus on kättesaadav aadressilt <http://gis.vta.ee/navhoiatused/>. Rakendus vajab töötamiseks interneti ning on kasutatav kõikides operatsioonisüsteemides ning nutiseadmetes.

Inimeste ohutuse, vara ja keskkonna kaitseks kehtivad elektriliinide kaitsevööndis tegutsemisel piirangud. Kaitsevöönd on õhuliinide puhul mõlemal pool liini teljest madalpinges 2 meetrit, 6-20 kV liinidel 10 meetrit ja 35-110 kV liinidel 25 meetrit ning maakaabelliini korral liini äärmistest kaablitest 1 meetrit. Ehitusseadustiku kohaselt on õhuliinide kaitsevööndis keelatud elektripaigaldise omaniku loata langetada puid ja sõita masinatega, mille üldkõrgus maapinnast koos veosega või ilma selleta on üle 4,5 meetri. Maakaabelliinide kaitsevööndis on keelatud töötada löökmehanismidega, tasandada pinnast ja teha mullatõid sügavamal kui 0,3 meetrit. - Leides õhuliini poole kaldu oleva, liinidesse kasvanud või muul moel ohtliku puu, tuleb teavitada sellest telefonil 1343.

Eesti kunstnike liidu video- ja performance'i-kunstnike kunstifestival "Futu Muhu 2017. Sada aastat" toimub 14.–15. juulil EKL-i Muhu kunstitalus, kirjutas 28. aprilli Saarte Hääl.

Meeleolukast Muhu linnuse-päevast pajatasid 24. aprilli Meie Maa ja 25. aprilli Saarte Hää. Tänavu 3. veebruaril möödus 790 aastat muistse vabadusvõitluse viimasest, Muhu maalinnal peetud lahingust. Linnuses olid kohal kaitseliitlased, vallavanem, volikogu esimees ja hulgaliselt huvilisi. Ürituse tarbeks kadakast tehtud maalinna mälestusraha ostmisega sai toetada tulevase linnuseüritusi.

Rongkäigu ja tuleetenduse hetki käis püüdmas

Kalmer Saar

MEITE MEKK CATERING on nagu restoran Sinu valitud kohas! Tellida saab toitlustuse täis-teenust alates laua katmisest ja teenindamisest, kuni laua koristamiseni. Samuti saab tellida ka toite eraldi - kuum-ja külmalauda, suupisteid, saiakeste, pirukaid, kooke, torte ja palju muud. Võimalik rentida nõusid. Küsi pakkumist! Maarja Kumpas telefon: 53 474 284 E-mail: meitemekk@gmail.com www.facebook.com/Meite-Mekk-Catering

Soovid osta - müüa kinnisvara või vajad hüva nõu? Võta ühendust: **Lauri Kolk** Tel: +372 5191 2950, lauri@adrem.ee www.adrem.ee Kõige ülevaatlikum info Muhumaa kinnisvarast! Adrem Kinnisvara tegutseb Saare maakonna kinnisvaraga juba aastast 2002!

* Pakume puulõhkumisteenust halumasinaga, samas müüa küttepuid. Tel. 5340 8138 Rein

Tänaseid toimetusi ära lükka homse varna

Kevad on käes ning kütteperiood hakkab lõppema. Tänaseid toimetusi ära lükka homse varna - see vana-sõna sobib hästi alljärgneva loo juurde. Nimelt oleks otstarbekas küttesüsteem puhastada vahetult peale küttehooaja lõppu, mis annab kasutajale päris mitu eelist. Kevadel on ka kindlasti hõlpsam leida korstnapühkijat kui sügisel.

Küttesüsteem koosneb kütteseadmest, ühenduslõõrist ja korstnast. Ilmtingimata tuleb hooldada kogu küttesüsteemi ja pühkida kõiki selle osasid. Teadaolevalt tuleb eramajas kutsuda korstnapühkija ükskord 5 aasta jooksul ning kortermajas igal aastal. Eramajas ise pühkides tuleb kindlasti jälgida seadusest tulenevaid küttesüsteemi puhastamise nõudeid. Siis ja ainult siis läheb eramajas isepühkimine arvesse ja vähemalt kord aastas puhastamise kohustus ongi täidetud.

Kevadel küttesüsteemi puhastamine annab kasutajatele ka ajalise eelise, kui peaks olema vajalik küttesüsteemi korrastada, remontida või välja vahetada. Järgmise kütteperioodi alguseni on siis piisavalt aega, et vajalikud parandused ära teha.

Sügisel võib tekkida olukord, kus korstnapühkija leiab küttesüsteemi puhastades sellel ohtlikud puudused ja soovib kütteseadet mitte enne kasutada, kui puudused on kõrvaldatud. Korstnapühkija fikseerib leitud puudused ning teavitab sellest hiljemalt 10 tööpäeva jooksul ka asukohajärgset päästkeskust. Edasi järgneb päästeinspektori külasõit ning halvimal juhul kütteseadme kasutamise täielik peatamine puuduste kõrvaldamiseni. See tähendab seda, et te ei tohi oma kütteseadmeid kasutada ning peate külmade ja niiskete ilmadega leidma mingi teise võimaluse sooja saamiseks.

Kindlasti tekib paljudel lugedes mõte, et lihtne on rääkida ja nõuda ning ametnik ei tea, kui palju eelpool välja toodud tegevused võivad maksa minna. Pahameele tundmise asemel tuleks endale hoopis ette kujutada kaalu, kus ühel pool on küttesüsteem ja teisel pool inimelud. Kumb on teile olulisem? Küttesüsteemist alguse saanud tulekahju on üks enam levinud tulekahju tekkepõhjust aastate lõikes. Katkise kütteseadme kasutamisel panete ohtu kogu oma pere, kortermajas lisanduvad veel ka naabrid.

Nii et kutsuge korstnapühkija juba kevadel, kuulake teda ning tegutsege temalt saadud nõuannete järgi. Nemad on oma ala professionaalid ning nende jagatav tarkus on kulda väärt, mis aitab pikendada küttesüsteemi eluiga.

Karmo Näkk

Lääne päästkeskuse peainspektor tulekahju tekkepõhjuste väljaselgitamise alal

Teeme sellel aastal teisiti

Ilusate ilmade ja õue korramise juurde käib tihti ka lõkke tegemine. Lepime kokku, et teeme sellel aastal lõket ohutult! Lõket on võimalik teha nii, et see ei ohustaks meie enda ega ka naabrite vara. Selleks on meelde jätta mõned näpunäited, mis ei vaja väljaminekuid ega ka liialt füüsilist jõudu.

Kõigepealt tuleks üle vaadata harjumuspäraseks saanud lõkkekohad. Et lõkkeaseme ümbrus oleks puhastatud ja hoonetest ning metsast ohutus kauguses. Kui me leiame, et kaugus ei ole ohutu, valime sellel aastal uue lõkkekoha. Ohutu vahemaa hoonetega on suurema lõkke puhul 15 meetrit ja metsani peab jääma vähemalt 20 meetrit. Lõkke kõrvale paneme alati valmis ämbri veega, kastekannu, survestatud kastmisvooliku või tulekustuti.

Kes süütab tule, peab tagama ka tuleohutusnõuete täitmise lõkke tegemise ajal. Iseenesest mõistetakse, et tuld ei tohi jätta järelevalveta. Me ei pea püsivalt seisma lõkke kõrval, kuid me peame kontrollima lõkkega toimuvat, tema arengut aja jooksul. Teame ju ütlust, et viimane kustutab tule! See kehtib ka lõkke puhul: lahkudes vala lõkkease ja hõõguvad söed veega üle või kata pinnase, liivaga.

Igal aastal puutume kahjuks kokku inimestega, kes kurjustavad, kui tulekahju järel astub nende koduhoovi inspektor, et viia läbi väärtemenetlus. Karistused ei ole mõeldud riigieelarve täitmiseks, need on üksnes nende isikute korralekutsumiseks, kes ei ole ilma karistusega valmis oma käitumist muutama. Uskuge: ei oleks midagi meeldivamat, kui me ei peaks algatama ühtegi väärtemenetlust seoses maastikupõlengutega, mis on alguse saanud lõkketegemise nõuete rikkumisest.

Nõudeid, mida lõkketegemisel järgida, ei ole palju ja nende täitmise takistuseks on üksnes tahtmatus ja hoolimatus. Aga leppisime ju loo alguses juba kokku, et sellel aastal on teisiti!

Me täname teid juba ette!

Raido Mets

Lääne päästkeskuse peainspektor tulekahju tekkepõhjuste väljaselgitamise alal

* Otsime Viirelaiu Majakavahi kompleksi koristajat-majapidajaid. Töö reedest pühapäevani. Transport Kuivastust Viirelaiule ja tagasi meie paadiga. Tel: 5454 2020.

Küttepuid:

3-meetrise koos koju toomisega 18 eur/ruum. Halupuud: 30 cm – 32 eur/ruum
35 cm – 30.- eur/ruum, 45-60 cm 28.- eur/ruum. Hind sisaldab kojutoomist alates kümnest ruumist. Võimalik tellida konteinerisse laotud küttepuid. Pakume kompleksiga küttepuid saagimis- ja lõhkumisteenust

Saematerjal:

Müüme kuiva saematerjali. Servamata lepa, haava, tamme, pärna, saare ja jalaka planku ning lauda. Aialatid männist ja haavast pikkus 3 meetrit. Aiapostid tammest, erinevad pikkused. Toodame vastavalt tellija soovile punn- ja põrandalauda erinevatest puuliikidest. Võimalik tellida poolpalgi mooduleid kuuride ja saunade ehituseks.

Tehnika:

Roomikekskavaator, kopplaadur, minilaadur, kallur-furgoon ja metsaveoautod ja palju erinevat põllumajandus ning metsatehnikat. Meie masinaparki on lisandunud kaks uut masinat. Minilaadur Avant, mis mahub igale tööplatsile, võimalik kasutada ka siseruumides ning kahjustab pinnast minimaalselt. Masinal on palju erinevaid töövahendeid. Kevadiseks metsseakahjustuste tasandamiseks on parim tööriist masinale paigaldatav vedrupiidega raudreha ning tasandusrest. Masina rendihind 22.-/h.

Pinnase- ja kännufrees, millega on kiirelt ja efektiivselt võimalik võsastunud või ebataasane maa muuta murutraktoriga niidetavaks alaks. Seade sobib ka kitsaste külavaheteede freesimiseks ja tasandamiseks. Meetrise läbimõõduga tammekännu pinnasega tasaseks freesimisele kulub 5 minutit, purustab ka juured 20 cm sügavusel pinnases. Hind kujuneb vastavalt töömahule.

Haljastus:

Müüme huumuserikast sõelutud mulda haljastuseks. 10 eur / tonn
Sõelutud muld täiteks (sisaldab kuni 1,2 cm läbimõõduga kivi) 5 eur / tonn
Hobusesõnniku ja turbaga segatud kasvumuld 25 eur / tonn
Tänavakivi müük ja paigaldus, kivi hind alates (5.- m2)
Erineva fraktsiooniga killustikud, liiv ja kruus ning graniitkillustik. Teede ja platside ehituseks freesasfalt.

Teostame:

Settekaevude tühjendust, teede väljakute ja aedade ehitus.
Rohkem infot: www.muhavarahaldus.ee
Info ja tellimine: 50 97 679 või 53 00 25 20

Kirikuteated

EELK Muhi Katariina kogudus

Jumalateenistused toimuvad pühapäeviti kell 10 Liival eakate hooldekeskuses.

Koguduse hooldajaõpetaja
Hannes Nelis, tel 529 1881
hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Rinsi Neitsi Maria Kaasani Pühakuju kogudus
13. mail kl 10 Jumalik liturgia.
Täiskogu.

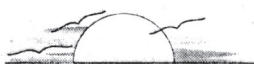
Hellamaa Peetruse ja Pauluse kogudus
20. mail kl 10 Jumalik liturgia.
Täiskogu.
Teenib preester Toivo Treima, tel 5635 0051; toivo@eoc.ee

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkusid

28. märtsil 65-aastane **Ants Kiiker**.
11. aprillil 91-aastane **Sulev Merisalu**.
27. aprillil 52-aastane **Teet Rande**.

Tunneme kaasa omastele!

Jaanikuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Hilda Kokk 96 (3.6)
Salme Paist 92 (27.6)
Helga Nõu 88 (10.6)
Artur Pajuniit 87 (12.6)
Laine Väli 87 (26.6)
Liilia Aulik 86 (4.6)
Hilja Schapel 86 (5.6)
Linda Vapper 83 (12.6)
Ilme Auväär 82 (9.6)
Heldi Rand 81 (13.6)
Kalju Saat 81 (16.6)
Hargo Saabas 80 (15.6)
Elle Heinla 80 (20.6)
Elma Evert 80 (23.6)
Jaak Jõgisoo 75 (19.6)
Anne Palu 70 (26.6)

Õie Tüür 65 (12.6)
Marika Heinsoo 65 (14.6)
Igor Gräzin 65 (27.6)
Reet Ülem 60 (3.6)
Hurmi Vohu 60 (12.6)
Juha Robert Ojala 60 (18.6)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Muhu Arvutivõlvur OÜ
Pakun arvutite parandus- ja hooldustööd, IT taristute paigaldust ning arvutite ehitamist vastavalt kasutaja vajadustele.
arvutivolvur@protonmail.com
5822 7584

Piiri taaskasutuskeskus
avatud E, T, R, L kell 10-17.

Korstnapühkija A. Vaha,
teenus koos redeliga
küttekollete, korstende parandustööd
info: 5668 4705 või e kirjaga:
akgetmer@gmail.com

* Ostan vanema mootorratta. Komplektus ei ole oluline. Võib pakkuda ka varuosasid. Tel. 5139 893.

Tehnoölevaatus

Teostame ka TRAKTORITE ülevaatus!

Tulekustuti taatlemine ja müük

Autode sisepesu Autoremont

Kere, veermiku ja mootori remont

Varuosade tellimine

Sildade reguleerimine

Rehvitööd

Kerevenituspink

Diagnostika

Klaaside vahetus

Muruniidukite ja trimmerite hoistamine ning hooldus

52 737 75 – alan@collester.ee

Ehitusteenused

Üldehitustööd, kanalisatsiooni- ja torutööd, elektritööd

Teehöövli teenus

Ekskavaator-laaduri teenus

JCB 4CX + erinevad kaevekopad + hüdrovasar

Transport (kraana + kallur)

Minitraktori teenus

Avant 520 + erinevad agregaadid

Sõelutud mulla, killustiku, liiva, paekivi ja raudkivi müük

Haagiste rent

50 675 02 –

paavo@collester.ee

Asume Soonda külas vanas laudakompleksis.

Juuni Muhulase materjalid on teretulnud 30. mai õhtuni.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 52 28 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee
Trükkitud Saaremaa Trükikoda 450 eks.
Hind 30 eurosent